

SZÉKELY HIRLAP.

Politikai és társadalmi lap s a „Jogász-Egylet“ közlönye.

Szerkesztői szállás:

Szent-Miklós-utca 791. sz. hová a lap szellemi részét illető cikkek küldendők.

Kiadó-hivatal:

A ref. főtanoda könyvnyomdája, hova az előfizetési pénzek és reclamatiók küldendők.

Hirdetési díj: Egy háromszor hasábozott garmond sor ára 6 kr; bélyegilleték minden hirdetés után külön 30 kr.

A hirdetési díjak előre fizetendők.

Hirdetéseket elfogad: helyben a kiadó-hivatal; Pesten: Lang Leopold, (Erzsébet tér, 9. sz.) Bécsben Haasenstein és Vogler (Neu-Markt 14. sz.)

Megjelenik e lap

minden szerdán és szombaton egy egész lven.

ELOFIZETÉSI ÁR:

Félévre 3 frt.
Negyedévre 1 „ 50 kr.

Felhívás!

A m.-vásárhelyi szabadelvűpárt vásárnap folyó hó 20-án d. u. 3 órakor a „Transilvania“ termeiben közgyűlést tart a párt végleges megalakulása, esetleg a két választókerület szervezkedése, s ha az idő engedi, mindkét kerület által külön-külön titkos szavazás útján követjelöltek felállítása végett, melyre a szabadelvűpárt tagjai meghivatnak. A párt választmányának Maros-Vásárhelyen 1875. jun. 12-én tartott üléséből. Ajtai Mihály id. elnök. Debreczeni Nagy János id. jegyző.

A reductio és epuratio.

Dr. Székely József, kir. főügyési helyettes urtól.
(Polytatás.)

Általában véve az igazságszolgáltatás bármely ágában is az eljárás célja nem lehet egyéb, mint a törvényes igazság tisztázása, kiderítése, megállapítása, illetőleg a szó szoros értelmében értetni kelendő igazságszolgáltatás. mely ezen értelmezése még egyfelől nem elégséges bárminő eljárási rendszer elfogadása s meghonosítása, avagy azzal kapcsolatban az eljárásnak szövevényessé s nehézkessé tétele; addig másfelől a rendszertelenség, illetőleg a bírói működés egyöntetűsége iránti kötelező irányelvek hiánya, s abból kifolyólag az eljárás különfélesége, még kevésbé segít az igazságszolgáltatás céljának biztosítására s elértesére. Nem vagyunk ugyan barátai a bírói meggyőződést korlátozó chablonszerű formáknak, de egy államban a különböző intentiójú s tendenciájú eljárás, illetőleg a rendszertelenség által az eljárás tárgyát képező jogok, avagy kötelezettségeket látjuk veszélyeztetve. — Még bizonyos rendszeruralma alatt is történhetnek szabályellenesések és visszaélések, melyek orvoslásáról azonban a rendszerben magában gondoskodva kell lenni; mi nem történhetik azonban egy rendszer hiányában, midőn az eljárásban a járatlanság s hanyagság viheti a főszerepet, s azok miatt, néha helyrehozhatatlan téves eljárás keseríti el az igazságot, vagyis igazságszolgáltatást keresőket.

Ilyen, s ezekhez hasonló gondolatok foglalkoztatnak bennünket, midőn különösen hazai bíróságaink büntügyi igazságszolgáltatási eljárásán végig tekintünk, midőn tapasztalunk kell egyfelől a rendszertelenségből kifolyó s egymástól teljesen elütő, s különböző eljárási módozatokat hazánk egyik részében az ugynevezett magyar praxis criminalis s azzal kapcsolatos eljárási útásítás alapján; hazánk másik részében pedig, a saját hazájában Ausztriában is mellőzött, s ha nálunk megtartatnék is, sok változtatást igénylő osztrák büntető perrendtartás uralma alatt kell kinlódunk.

Vajjon miért nem lehetett eddigelé a helyzet ezen visszasságán segíteni? S miben leli rationabilis indokolását azon körülmény, hogy az egymással szomszédos Bihar- és Kolozsmegyében két, egymástól különböző eljárás szerint kell egy bűnügyet vég-eredményhez juttatni? S miben fedezhető fel acceperabilis mentsége azon eljárásnak, melyben az erdélyi részt illetőleg az ausztriai büntető perrendtartás rendeletei is gyakran mellőztetnek, avagy midőn egyenlő esetekben s egyenlő körülményekre vonat-

kozólag egymással ellentétes határozatok hozatnak? S nem szül-e megütőközést és bizalmatlanságot az igazságszolgáltatást kereső és váró közönségben az, hogy hazánk némely részeiben még a miniszterium részéről kiadott eljárási útásítás sem következik? sat.

Az ilyen s ezekhez hasonló kérdések napról napra mind inkább foglalkoztatják a szakértő és nem szakértő, de a rendszertelenség felette káros következményeit érző közönséget, melytől a tervbe vett reductio és epuratio alapos és helyes keresztülvitele is csak részben menthet meg. Történetek felszólalások néha, ritkán az irodalom terén, vagy a parlamentben olykor-olykor cikázó interpellatiók alakjában, de ez ideig úgy látszik nem sok eredménnyel. Törvényhozó-testületünk foglalkozott sok mindennel, s a már annyira romlásnak indult társadalmi moral sülyedésének megakadályozására nem sokat tehetett, ha csak nem a népoktatási törvény hatásától várja az üdvös eredményt. Azt azonban nem kellene szem elől tévesztetni, hogy ha történetesen a népoktatással teljesen rendben is lennénk — a mihez azonban mostanság kevés kilátásunk van — a társadalmi moral biztosítására s erősítésére még akkor is mulasztás volna szükséges a helyes és dig, jelen zilált társadalmi viszonyaink között. A büntető törvények anyagi részét tárgyzó javaslat ugyan be van már terjesztve a törvényhozótestület elébe, a büntető eljárás iránt azonban még javaslat sincs. Hát nem rendelkezik az ország a criminalistika terén annyi s olyan szakértőkkel, kik rövid idő alatt egy életre való s hazai körülményeinkhez lehetőleg találó büntető perrendtartási javaslatot elkészíteni képesek lennének? Valóban aggasztó helyzetben lennénk, ha úgy lenne! És mi nem is az alkalmas erők hiányában találjuk codificationalis titubalásaink nyomorát és okait, hanem igenis abban, hogy szakértelmet s képzettséget igénylő munkák a törvényhozótestületben nem az arra hivatott alkalmas erők kellő mértékbeni igénybevételével végzetetnek.

Ez az oka annak, hogy oly nehezen haladhatunk helyzetünk javításában, ezen körülményben rejlik indoka annak, hogy még a megalkotott törvények iránt sem mutatkozik azon bizalom és tisztelet, mit a törvény szentsége követelhet.

Másutt fel szokták keresni az alkalmas erőket, nálunk pedig, úgy látszik, azok részéről várják a kínálkozást, azok pedig kínálkozni tekintélyükön alóli dolognak tartják. Az idő pedig halad és selejtes nyomai s eseményei áldozatul ragadják hazánk lakóinak legdrágább kincsét, moralitását. Már pedig különösen büntügyi igazságszolgáltatásunk hiányossága s lankadtsága felriaszthatná tétlenségükből a hivatottakat, kik legnagyobb részben különben is legtöbbször az állam szolgálatában állanak, s kik épen az által tennének valódi szolgálatot az existenciájukat biztosító köznek, ha szerzett elméleti s gyakorlati képzettségük s tapasztalataik segítségével egy, a mostaninál helyesebb eljárás irányát tüntetve fel, az a szerinti rendszer kidolgozásához egész odaadással közreműködnének. Ezek azonban, mint főnebb is mondva volt, meg nem kerestetnek, ők pedig a maguk részéről nem hajlandók kínálkozni.

A lankadtság és általános lehangoltság pedig, aligha alkalmas eszköz egy jóra való igazságszolgáltatási rendszer létrehozására. — Nem fog ártani azonban reflectálni azon körülményekre, melyek ezen

lankadtságot és lehangoltságot legalább részben előidézték.

Annak főoka az, hogy szakértelmet és szak-képzettséget igénylő állomásokra több esetben nem szakértők, s nem különösen az azon szakmában magukat kitüntetett s érdemesített szakértők alkalmaztattak. A jó indulat pedig magában — föltételezve azonban, hogy az talán az illetőkben kivétel nélkül megvan — nem elégséges valamely szakismeretet igénylő állás követelményeinek teljesíthetőségére; s épen a miatt, hogy olyan állomásokra kép-telenek, avagy nagyon csekély képességű egyének is alkalmaztattak, a valódi képzett egyének is elkedvetlenednek, s megfosztva látják állásukat azon nimbusztól, mit annak a mulhatatlanul föltételezni kellett képzettség s annak elismerése ad. Arra nézve tehát, hogy sok tekintetben válságossá vált helyzetünkön javithassunk, mindennek előtt szükséges, hogy a szakérőkkel szemben igazságosabban s több méltánnyal járjunk el; mert, hogy eddig némely tekintetben nem úgy történt, s az illetéktelen protectionak nagy befolyása volt, s az nagy károkat is okozott, ma már általános meggyőződés. E tekintetben pedig, elégnek tartjuk a baj okára rá mutatni, nősök lelkét úgy is nyomja a poena peccati, s azt velük legfőlebb is csak önző kislelkűségük képes feledtetni, s a tekintetbeni magukkal való kibékülésre terelni. Ez továbbra így nem maradhat, mert ellenkezőleg sülyedni fogunk még jobban, mint mennyire sülyedtünk. Mert hiszen nehogy azon csalódásban ringassuk magunkat, hogy a vasutak; egy pár, alkalmas tanerők hiányossága miatt, nem minden tekintetben kielégítő, s drágán kitartott tanintézet, avagy javítani czélzott pénzügyi körülményeink képesek lesznek a jobb jövő iránti hitet s bizalmat csak is magukban megteremtteni s fenntartani.

Mindaddig, míg belülről, mint kívülről megvan a bizalmatlanság justitiánk iránt, bárminő más fajta operatiók mellett is egy nagy akadályul fog az már magában szolgálni helyzetünk javulhatását illetőleg; s mindaddig, míg a nagy közönség türi, hogy immoralis egyének szerepeljenek társadalmi életünkben, s még azok predikálják s affectálják a moral elveit s intentióit, s magát a nagy közönséget önérdéküknek eszközül használják fel; mind addig a jelenlegi lázas állapot távol fog tartani a forumtól minden tisztességes s önérzetes állampolgárt, a kik függetlenségükért üldöztetni, fenyegettetni, gunyoltatni s lenéztetni magukat nem akarják.

Meglehet, hogy e sorok olvasói között akadnak olyanok is, kik azt kérdezik, hogy hát mindezek minő összefüggésben vannak általában az igazságszolgáltatással? Azoknak felelek a következőkben. Igenis a társadalmi élet minden nevezetesebb mozanatának van összefüggése azzal, mert a társadalmi élet alapját a moral kell hogy képezze, s ha az moralis tekintetben gyengül, az által maga a társadalom van veszélyeztetve; a minek megakadályoztatására tetemes részben épen a büntügyi igazságszolgáltatás van hivatva, ha t. i. annak kezelése s gyakorlása moralis és erőlyes tényezők és közegektől intéztetik.

Avagy összeegyeztethető-e a józan észszel s ökszerű, moralis elveken nyugvó gondolkozás-modorral, hogy értelmileg fejletlenek bizonyos kisebbszerű, s a személy- és vagyon-biztonságot kevésbé veszélyeztető bűntényekért megbüntettetnek, s a tör-

vény kijátszásával, vagy annak hiányai fölhasználásával üzenni szokott óriási gazságok büntetlenül maradhatnak s még népszerűségnek is örvendhetnek?

Avagy mindezek nem a hiányos igazságszolgáltatás következményei, s nem ezek által van leginkább megtámadva a társadalom létalapjában? Erre nézve pedig, elszomorító s kirívó példákat mutatott fel maga a hivatalnoki kar is, melynek tagjai közül már is minden gédegetés daczára többeket kellett törvényszegésekért s büntényekért elítélni, s hányan lehetnek még olyanok, kiknek tettei még napvilágra nem kerültek, s miket még csak a környezet sutog? Vajjon az ily esetek erősítik-e a nagy közönség megnyugvását, bizalmát? Bizonyára nem, sőt kételkedőkké teszik még a jobbakkal szemben is.

Mindezekből kifolyólag tehát már ideje ébredni a stagnációból. Mindezek meggyőzhetnek arról, hogy a politikai kérdések mellett, nem szabad elhanyagolni az igazságszolgáltatást, s ezt annak áldozatául nem szabad oda dobní. Az, a ki politikai téren képes volt bármint érdemet szerezni, ne tartassék ki az igazságszolgáltatás rovására, mert azokkal csak az igazságszolgáltatás nyüge is rokkantjai szaporíttatnak. Az igazságszolgáltatás józan elvek szerint nem szolgálhat a hivatalnok s képtelenek asyllumául s tápintézetéül. Bármint szépítjük is azonban a dolgot, az nálunk részben megtörtént, s épen ezen kell különösen az epuratióknak segíteni.

Itt merül fel már azon kérdés, hogy mely úton segíthetünk jelen viszonyaink között helyzetünkön? Ezen kérdés megoldására az irányt magának a gyakorlati életnek elszomorító jelenségei tüntetik fel. Tudva van ugyanis, hogy törvényszéki elnökeink egy része — tisztelet a kivételeknek — nem képes állása követelményeit kellően felfogni s annak teljesen megfelelni. S ha már a vezetésre hivatottak ilyenek, milyenek lehetnek a többiek? Ki útasítja, korlátozza őket felületes működésükben? Ki szolgál példányképül a munkában, s a társadalmi életben? S mivé válik az oly nagy fontosságú birói felelősség? sat.

Tapasztalatunk szerint ugyanis a nem szakképzett elnökök határozatlan, tapogatózó eljárása zavarja még a rendelkezés alatt levő jobb erőket is; míg egy értelmes, képzett, munkás elnök tapintatos, szorgalmas s „józan” s „jávú” kell. E tekintetben egyelőre szintén nem mutatkozik más helyes út igazságügyünk tervbe vett reformálhatására, mint az epuratio. Meg kell tisztítani a birói kart a hozzá illetéktelenül bejutott nem képes elemektől, s helyükbe munkaképes szakképzett egyének alkalmazandók, kik rendes hivatali teendőik mellett bizonyára hazafi kötelességüknek fogják tartani az eljárásban tapasztalható hiányok iránt is irodalmi, vagy más téren nyilatkozni; s ez által nagyban fogják segíteni a kormányt és törvényhozó-testületet a codificatio fejlesztésében; a mit

pedig, bármily nagyszámu, képtelen s inkább csak önérdéküket, mint valódi föladatukat szem előtt tartó biróktól s bírósági hivatalnokoktól nem várhatni. Egy, a jövőnek biztos alapul szolgáló gyakorlatot is csak arra alkalmas jó erők képesek teremteni, minek alapján, tekintettel hazai körülményeinkre, könnyű lenne föltalálni az irányt, törvényeink megalkotását, s a hiányok kijavítását illetőleg.

(Folytatása és vége köv.)

Belügyek.

A közös hadügyminiszter, mint értesülünk, a hadszerelés kiadásait 8 millióval emelni szándékozik; a létező ágyutelep haszonvehetetlen, új Krupp- vagy Uchatzius-féle ágyúk kellenek. S miután pénz nincs, illetőleg Magyarországtól jelen takarékosági rendszere mellett nem várhatni, hogy pénzt adjon, elhatározott, hogy régi katonai alap pénzét fogják elvenni, az ugynevezett helyettesítési 12 milliónyi alapot Igaz, hogy idővel ezt is az országoknak kell megtéríteni, hanem most egyelőre nem nyomja az államköltségvetést, s ha már e fegyveres európai békében meg kell lennie, hogy katonailag teljesen szerveztessünk — jobb volt ez így, mintha adófölemelésekkel kellett volna az országot megnyomorítani.

— Minisztereink Bécsbe hiva, ő Felsége elnökle alatt minisztertanács tartatott, azonban csak folyó ügyek és közösügyek nem tárgyalattak.

Ez alkalommal az egyes osztrák és magyar miniszterek közt több tárgy jött szóba, Széll Kálmán pénzügy- és Chlumetzky kereskedelmi miniszter a bank, valuta és a vámügy fölől hosszasan értekeztek; a megindítandó vámtanácskozások f. hó 23-kán fognak megkezdetni. — A főalapelvek abban öszpontosulnak, hogy Magyarország is egységes vámterületnek mondja magát, de állítólagos károsodása orvoslását kéri, melyet a vámbevételek és a fogyasztási adók elszámolásánál vall. Ha, a mi valószínű, ezen jogos igény ki fog egyenlítettetni, úgy e sokat zaklatott kérdés óhajtott megoldást nyerend.

— Az 1874. okt. 15-kén kiadott birói ügyviteli szabályok kiegészítésül következő rendelet adatott ki:

„Az első folyamodásu, valamint a főlebbviteli kir. bíróságoknál alkalmazott bírák, az előttük folyamatban tesítést (informatiót) elfogadni nem kötelesek.”

E rendszabály jellemző a mostani igazságügyi intézkedések körében meghonosult elvekre nézve — mert csakugyan megilleti a birói kört azon megbízás — hogy szabad akaratjukból távolíthassák el a feleket és képviselőit az informatió adáskor.

Ez által sok drága munkaórát fognak megkimélni a lelkiismeretes bírák.

— A pénzügyminiszterium szervezetében nevezetes változások vannak kilátásba, a 22 osztály 12-re fog leszállíttatni, az uradalmi és banya-számvétség decentrá-

lizáltatik. Ily értelemben, de még nem nagyon előrehaladottan, folynak a többi szakminiszteriumoknál is a leszállító tárgyalások.

— A választási mozgalmak nagyban haladnak előre. A belügyminiszteri felfrissített rendelet a választási joggyakorlat szabadságának korlátozó elleni repressaliákra nézve, meg fogja akadályozni a passivitási tendenciák sikerét. Dobokában gróf Wass Samu és b. Bánffy György helyett, b. Bánffy László és Felszeghi Sámuel szabadelvű jelöltek lépnek föl.

Hunyadmegyében: Kendeffi Árpád, Makrai László, Makrai Albert és Mara Lőrinczről van szó — minő szabadelvűek. Gyulafehérvárt: b. Kemény Gábor és Szilágyi Dezső szabadelvűpártiak ellenjelöltek nélkül fognak megválasztatni.

Küküllőmegyében egyik kerületben: Szilágyi Lajos, másikkban: Horváth Gyula, Szentkereszti Zsigmond báró és Elekes György közt lesz a verseny, mind szabadelvűek. Udvarhelyszéken: Ferencz József unitarius lelkész emlegetik egyik kerületben; a városban Kassay Ignác v. képviselő tartja magát. Felső-Fehérmegyében: kir. alügyész Kőnczei Károly szabadelvűpárti és gróf Nemes Nándor léptek fel. Kolozsvárt: Bokros Elek az egyik szabadelvű jelölt. Seps-Szt-Györgyön: Császár Bálint, Bakesy Ferencz, Cseh Károly illető kerületeikbeni újbóli megválasztásáról nem kételkednek. Belső-Szolnokban: Dézsén: Komocsi József föllépéséről értesülünk. Fogarashan: Boér Antal és Kósy Sándor, utóbbi mérnök. Széken; Éber Nándor. Háromszék egyik kerületben: Ábrányi Kornél. Csíkszeredában: Markus István. Csíkszéken: Mikó Bálint, Antalfi Károly, János Sándor. Gál Ignác és Sánta Lajos emlegettettek. Kolozson: Zábuk László. Kővárvidéken: Pap Sándor, Medán Ernő, Pap Zsigmond és Bartal György. Tordán: Tisza László. Alsó-Fehérben: Enyeden: Török Dániel és Kemény István. Alvinczen: Barcsai Ákos, mind szabadelvűpártiak a jelöltek. Medgyesen: Sachsenheim Albert és Bauszner Gaidó. Itt nálunk Maros-Vásárhelyt a régi harc fog megújulni: Lázár Ádám és Orbán Balázs szembe fognak állani Knöpfler és Z. Bodollával. Marosszéken pedig: Bereczki Sándorral szemben Szentiványi Kálmánt léptették föl.

Marosszék felsőkerületének érdemes választóihoz!

Azon szerencsében részesültem egy pár hónappal ez előtt, hogy székünk felsőkerületének érdemes választói közül számosan személyesen megtaláltak s felszólítottak: vajjon a képviselőjelöltséget elfogadni s képviselővé választatni óhajtok-e? mert ez esetben nagybecsű bizodalmmal fognának megtisztelni.

Ugyanakkor nem valék azon helyzetben, hogy ezen megtisztelő bizalmas felszólításokra határozottan feleljek, erre pedig két okom volt:

Én nem ajándékozok szívesen egyeseknek ismert elveim miatt, mert szívesebben mozdítanám elő a közjót egyesített erővel. Ez iránt szoltam anyáddal, de mind a mellett nagyon örvendenék, ha jelentéktelen ajándékaim, melyekkel téged, Agathát és Luizát meg akarlak lepni — terveimet előmozdítanák.

Adj évenként, élethossziglan, két aranyat a pesti hólgyesereg részére, és valóban azt hiszem, hogy te jelen viszonyaid között kötelességednek épen eleget tettél. Ni plus, ni moins... Luiza adjon ugyanannyit és Agatha talán három aranyat. Ez a sok szónak rövid tartalma!

Légy oly szíves, kedves Julia, mutasd meg ezt a levelet valamennyi rokonainknak, kikkel találkozol; de egy idegennek sem! Nagyon szeretném, ha tartalmát magatok között megvitátnátok és velem értekeznétek fölötté; de csak idegennel ne, mert pipaszárrágóinkat egészen megfélemliteném, ha csak távolról is gyanítanák, hogy tulajdonképp őket, nem pedig lovaikat akarom trainirozni! Válaszolj e levelemre, habár egészen röviden, annál többet értekezünk majd fölötté szóval.

Aztán még egy kérés: is van hozzád, mely elég sajtáságosan hangzik; ird le, vagy irasd le Károly, vagy Luiza által ezt a levelet; tartsd meg az eredetit, de küld meg nekem a másolatát. Nincs időm, hogy magam leírassam és idegen kézzel nem akarom leírtni; de szüksegesnek tartom, hogy az ily leveleknek, minőket évenként százával szoktam írni, másolatát megőrizsem. Adieu!

Nagy-Czenk, 1829. november 8-án.

TÁRCZA.

Gróf Széchenyi István hátrahagyott iratai.

(Folytatása és vége.)

Könnyű kitalálni, miként kell kezdened, hogy valami okoshoz fogj. Mire vagy képes egymagad? kevésre, úgy szólva: semmire; kövess tehát bennünket. Nyomj el minden szenvedélyt, minden túlsapongást, melyek rendesen szalmalánggal égnek, és csupán — pour se distinger — hiuságból erednek. A magyart úgy is nagy adag hiuság jellemzi, s ez egyike a legnagyobb akadályoknak, mely utunkba gördül. A legifjabbik, a legtapasztalatlanabbik elől akar járni, mindenki magának dolgozik, mindenki valami ujhoz fog, pour être nommé et pour être aplaudi et vu séparé des autres. Magyarország a mi bölcsőnk, szebbé tennünk, emelnünk, boldogítanunk kell azt. Családunknak elég eszköze van arra, hogy azt tehesse. A szegény paraszt — egyesített családi erejéhez képest — eleget tesz kötelességének, ha istennek nagyobb dicsőítésére egy fát ültet. De, hogy miként kell az országban egymást pótolni, hol kell kezdeni, melyik legyen az első lépés: a felől barátaimmal, kiket te ismersz, de kiket nem akarok megnevezni, sokat gondolkoztam. Az emberek nemesebb felvilágosítására törekszünk, a mely által a paraszt úgy, mint a fejedelem, belátni tanulja; amaz, hogy munkásnak, szorgalmasnak, elégedettnek kell lennie; a másik pedig, hogy mintaképül kell szolgálnia

és a legszegényebb pórnak jogait is tisztelni kötelessége. Sokat nem lehet erről szólni; azon kell lennünk, hogy ismereteket szerezzünk magunknak, nyelvünket emeljük, szokásainkat finomítsuk, stb. Minden a szívből ered; ha ez egészséges és erőteljesen ver, úgy az egész testet új vérrel élteti. Magyarországnak szíve Pest és Buda (egy angol a két várost Buda-Pestnek mondja) — persze, hogy a szegény szív poros és sáros — de tehet róla? Ezen nem változtathatunk, de annál inkább kell a bajon segítenünk. Nem tolhatom a szívet máshová, mert ez lehetetlen, de szebbé tehetem.

Az időnek rövidsége miatt többet nem mondhatok; de könnyen kitalálhatod a mondottak értelmét. Remélem, hogy te nem vélekedel fölölem oly felületesen, hogy azt hidd rólam, hogy én életemnek legszebb éveit arra fogom fordítani, hogy végre is egy pár lovat futtatok vagy egy dohánytőzsdét állíttatok föl. Azt találok, hogy a pipaszag ép oly kellemetlen, mint az istálószag, és csak nagy önmegtágadással vagyok képes ily rossz szagu intézményeknek, a milyen a löverseny és a kaszinónak szószólója lenni. Azonban én ártalmatlanoknak tartom ez eszközöket, de elégségesek arra, hogy honfitársainkat medvebarlangjaikból lassankint kicsaljuk, egy helyen egyesítsük, egymás között és műveltebb emberekkel megismertessük. Még akkor is, mikor a lóról, a birkáról, a tehénről beszélnek velük, lassankint leszoktatom őket előítéleteikről; és biztosíthatlak, hogy néhányan már nem kőpnek többé a szőnyegre és sokaknak megrövidítettem kissé hosszú füleiket.

Tudtam ugyanis, hogy a felsőkerületben még két más név körül is hullámozott a közvélekedés, s minthogy mind a két névnek tulajdonosát magamnál korosabb és tapasztaltabbnak ismertem el, az előttem jogosabbnak tetsző érdekek háttérbe szorításával saját személyemet, előtérbe tölteni nem tartottam ildomosnak;

továbbá tudtam, mert tudtuk mindnyájan, hogy a bajban levő közös édes hazának megmentésére az eddig éles ellentétben állott két nagy politikai párt egymás között őszintén kibékülvén — mint ez veszedő laktársak között történik, ha fejük fölött a közös háztető kigyúlad — az egymással éles és nyílt politikai tusában állott külön pártfelek egy közös nagy pártban, a „szabadelvű“-pártban egyesültek, egygyé olvadtak, s közösen a legnemesebb elszántsággal azon tekintélyes nagy erőt, mely eddig a czéltalan párttusákra fecsértetett: a haza szent érdekeinek biztosítására fordítani határoztak.

Ezen nemes elhatározás lelkesítette székünk hazafias szellemű lakóit is, midőn véget vetvén — pár hóval ezelőtt — az addig éles tusában állott „bal-“ és „jobbpart“ létezésének, kevés kivétellel, az egyesült „szabadelvű“ nagy pártot Marosszék kebelében is erős elhatározással megalkotta.

És ily körülmények között, miután a pártoknak őszinte egyesülését lelkemből óhajtottam, s ezt a közös haza szebb, jobb jövőjének egyedül biztos zálogaként tekintettem, s valakivel e tárgyról csak szóltam, mindenkinek hasonló értelemben nyilatkoztam és önként következett, hogy az annyira óhajtott békének itt a szék kebelében való megtestesíthetése útjába zavarólag közbelépni sem helyesnek, sem ildomosnak, sem méltányosnak a magam részéről, nem tartottam.

A békének, s tehát a nyugodt választásnak biztosítás érdekében tett minden lépéseim nyilvánosak voltak, s azoknak teljes őszinteségében kétkedni senkinek is sem oka, sem joga nem lehet.

Avagy nem-e a közös békének őszintén szívemből eredő óhajtaása vezérelt-e engem s mindnyájunkat, a midőn május hava 22-kén az akkor épen együtt volt törvényhatósági bizottság számos tagjait, s több itt megfordult választó társaimat az eddig fennállott pártokra való tekintet nélkül egy bizalmas értekezletre magamhoz kértem, s ők számosan becses megjelenésekkel tisztelvényt meg, miután ugyanakkor jelen voltak mindazok az érdemes férfiak is, kiknek neve, mint jelöltek kéhangoztatva lett; kértem, hogy, habár önmegtagadással is, törekednénk minden áron oda, hogy a hön óhajtott békének biztos zálogaként a két választókerületben csak egy-egy jelölt állíttatnék fel. Mondják meg azon sokak, a kik személyesen jelen voltak.

Ezen említettem értekezletnek, valamint ezt megelőzőtt és követettnek is eredménye, köztudomású tény.

Az tudniillik, hogy Bothos Kálmán nyíltan s nemes őszinteséggel visszalépve, az enyimmal egyesítette kérését minden barátainkhoz is a végre, miszerint ellenjelölt nélkül Bereczki Sándort, mint a feloszlott balpárt egyik vezértagját, — béke-törekvéseink teljes őszinteségének csálhatatlan jeléül — egyhangulag képviselővé választani segítsük. A mi mindenesetre nagy dicsőség, s a mit még Marosszéken senki sem ért eddig el.

Bereczki Sándor ezen kijelöltetést — személyesen jelenlétén — elfogadta, s megköszönte és azon óhajtaást fejezte ki, hogy egy Ny.-Szeredában ezután megtartandó még népesebb választói értekezlet részéről is hasonló értelmű támogatást nyerje.

Következőleg megtörtént a ny.-szeredai népesebb értekezlet is június 2-kán, s ugyanott szóról-szóra ismétlődve Bothos Kálmán visszalépése, s tehát Bereczki Sándornak egyhangú kikiáltása, ő egyszerűsmind egy meghívó küldöttség élén a gyűlésben személyesen megjelent, s határozottan kinyilatkoztatta, hogy a jelöltetést és képviselőséget nem fogadja el, a politikai cselekvés teréről teljesen lelépik.

Tény továbbá az is, hogy ezen gyűlés minden elhatározás nélkül, de nagy méltatlankodással szétoszlott. És ne csodálkozzék ezen senki, mert hisz ezen gyűlésben nagy számmal voltak olyanok, kik Bereczki Sándort az eddig állott pártkülönbözetek miatt hét év folyamán keresztül egyetlen kijelöl-

tetése alkalmával sem támogatták, de a kiknek béke-törekvése teljesen jóakaratu és őszinte volt.

Másnap tehát jun. 3-án történt azonban, hogy Bereczki S. önmagát az addig őszinteséggel közreműködő tényezők választóknak, s főleg pedig a már közös „szabadelvű-párt“ gyűlésnek előleges meghallgatása nélkül, tényleg kijelölte, s magának pártot szerezni több falvainkban már személyesen meg is jelent, egyszerűsmind ezen újabb elhatározása felől a „szabadelvű-párt“ elnökét és általa a pártot értesítvén.

Ily körülmények hatása alatt hivatott és gyűlt össze Marosszék „szabadelvűpárt“-jának népes közgyűlése tegnap, tehát június 8-án Maros-Vásárhelytől és ugyan itt általános egyhangú szavazatával, tekintettel az előzményekre, kimondotta határozatilag: hogy kijelölésben nem bocsátkozik, s jelöltek hiányában felső kerületünkben is a képviselői pályatért teljesen egyesült pártunk bármely tagjának részére nyitottnak és szabadnak nyilvánítja.

Ezen pártgyűlés után újabban és többek által felszólíttatván, minekutánna ily körülmények és tények után nem érezhetem magamat erkölcsileg kötelezve a további visszavonulásra, s miután a nagy „szabadelvű-párt“-nak — melyhez szívvel, lélekkel tartozom — határozatával is szemben már nem állok.

Van szerencsém ezennel nyíltan kijelenteni, mind azon tisztelt barátainknak, kik e tárgyban hoztam bizalmas kérdést intézni szívesek voltak: hogy székünk felső választókerületében az orsz. képviselővé való kijelöltetést, s megválasztásom esetére az orsz. képviselői állást a legnagyobb megtiszteltetés jeleként elfogadom, s a megtisztelő bizalomnak — a haza jobb jövője iránti biztos hitben, őszinte hazafiai készséggel, s nem lankadó munkaösztonnel, — minden eshetőségek között megfelelni, — mint eddig, ezután is — szent és elhatározott törekvésem.

S végre, hogy mihielyt a tisztelt választók részéről bizalmas meghívásukat veendem, előttök szíves köszönetemet s politikai törekvésem célját nyilvánítani személyesen sietendek.

Bizalmas támogatásukat kéri és reményli
Maros-Vásárhelytől, 1875. jun. 9.

Tisztelő pártfeleik és választó-társuk:

Szentivány Kálmán.

A maroskerületi ev. ref. tanítóegylet közgyűlése jun. 9-én és 10-én.

A maros vásárhelyi polgári iskola helyisége e hó fennirt napjain érdekes gyűlésnek volt színhelye.

A két napos közgyűlés programja következő volt: 1. Alkalmi ének. 2. Papi eln. megnyitóbeszéd. 3. A múlt gyűlés jegyzőkönyvének hitelesítése. 4. A fiókköri munkálatoknak rövid körvonalozása. 5. A fiókköri egyletektől az elnökséghez áttett idítványok feletti eszmecsere. 6. Porzsolt Á.-nak a méterrendszerrel rövid ismertetése. 7. Szekeres E. értekezésének felolvasása, (A tanító hivatása.) 8. Tanterv-javaslat a népiskola hat osztályára. Basa P.-től. 9. Népművelésünk akadályai falun (értekezés.) Ösz Sándortól. 10. A tanítói nyugdíj rövid ismertetése, Szekeres E.-től. 11. Az Eötvös egylet ismertetése, Sz. I.-től. Délután 2 órakor közebed.

Délután 4 órakor, a „kisdédvő intézet“, a helyi ref. „főgymnasium“ és „polg. iskola“ torna helyiségének s több tanintézetnek megtekintése.

Este 9 órakor a helyi „Polg. dalárda“ „ének és társalgási estélyt“ rendezend Mészáros Lajos ur kerthelyiségében, hová az egylet tagjai, valamint minden a nevelésügy iránt érdeklődők — díjmentesen — szívesen láttatnak.

Június 10-én 8 órakor kezdve, a „Tanszerkiállítás“ megtekintése s azoknak „szakfőrfiak általi beható ismertetése.

Dél előtt jó korán megtelt az érintett helyiség a még távoli helységekből is összesereglett néptanítókkal; de ott láttuk kívülök a városról csaknem mindazokat, kik a tanügy iránti meleg érdeklődésüknek minden alkalommal jelét szokták adni — élükön a tanfelügyelő kir. tanácsossal.

Ugy a papi, mint a világi elnök érdekes és lelkes beszédekkel nyiták meg a gyűlést, s ez utóbbi különösen a fiókkörök — a milyen az egyletben négy van — sikeres munkálkodását vázoló.

A több nemű felolvasások és előadások közül főlemeljük Porzsolt A. népszerű előadását a metrikai méréseknek a mieinkre való átváltoztatására és viszont; továbbá Ösz Sándor felolvasását a népművelés akadályairól falun, s Basa Péter nagy szorgalommal összeállított tantervét a népiskola 6 osztályára — ez utóbbi bírálat és véleményezés végett egy bizottságnak adatott ki.

Szekeres Elek hálás elismeréssel emlékezik meg az újonnan alkotott tanítói nyugdíj-törvényről.

Ösz Sándor felolvasása ötletéből a mlgos tanfelügyelő úr egy igen practicus indítvánnyal lépett föl, hogy t. i. keressék meg a magas országgyűlés és kormány, hogy az 1868. XXXVIII. t.-cz. az iskolamulasztásokra vonatkozó és a tüntetésekre szóló része oda módosíttatnék, hogy minden egyes mulasztás per 2 krral legyen büntetve, s ez minden hét végén haladéktalanul és felelősség terhe alatt hajtassék végre az előjáróság által; ezen eljárástól sokkal nagyobb eredményt vár, mint a jelenleg fennállótól. Az indítvány köztetszéssel fogadtatott a gyakorlati népművelők által s e tekintetben fölrát küldése határozottatott a már mondott főhatóságokhoz; továbbá fölkérő-irat az ügy pártolására Marosszék bizottságához és a kerületi egyházi tanácschoz.

A tanulságos gyűlés után barátságos közlakoma volt Mészáros kedélyes vendéglőjében, hol az első toasztot tanfelügyelő úr a közoktatásügyi miniszterért mondá; utána a papi elnök a tanfelügyelőért, kiért még több sikerült pohárköszöntő hangzott el; ugyszintén a gyűlés kiválóbb jelenlevő tagjaiért, valamint az egyletért magáért és a szintén ott volt Deák Lajos, valamint a távol levő Vályi Pál és Deák Farkas urakért szívélyes toasztok mondattak; hasonlóképen azon kath. lelkes és tanító urakért is, kik ez alkalommal először voltak szívesek az egylet gyűlésén megjelenni.

Délután és következő napon a program többi részei is teljesítették, azonban azokról már inkább kíváncsú valami szakszerű közlemény, mint egy laicusnak, bár jó akaratu — de talán felületes ismertetése.

Végül ki kell emelnünk a helyi tanító uraknak a rendezés körül tanusított buzgóságukat és szorgalmukat, mely után nem marad más hátra, minthogy a jóra való, sőt magasztos, szent célra törekvő egyletnek munkájára általában és annak minden egyes tagjaira az ég áldását kérjük továbbra is!

M.

Szász-Régen, 1875. június 8-án.

Tekintetes szerkesztő ur!

Dr. Krausz Emil a bécsi cs. kir. dalszínház volt baritonistája és Heldenberg Victor n.-szebeni zongora-mester tegnap tartották meg városunkban hangversenyüket. A közönség az oly ritka élvezetre kínálkozó alkalmat megragadni óhajtván, oly szép és nagy számmal gyűlt össze a városi szálloda nagy termében, a milyen abban még soha sem volt. A műsorozatban foglalt dalok művészi becsének ecsetlése ösmeretkörünkön kívül esvén, azt az avatottak részére hagyjuk fönn, és mi itt csak is az azok által előidézett hatás körvonalozására szorítkozunk. A közönség a dalnok minden megjelenése után élénk tapsviharokban nyilvánította elragadtatását és a dalnok, dacára ezen lelkesülésnek, nem volt rábirható egyetlen dalt is ismételni.

Nekünk, kiknek alkalmunk volt Dr. Krausz urat M.-Vásárhelytől is hallgatni, ezen magatartását részint a terem halltani építési módjának, részint pedig azon körülménynek kell tulajdonítanunk, hogy Krausz úr sem nem volt annyira hangjánál, sem pedig annyira elemében, mint M.-Vásárhelytől; sajnos, mert a hatás mindenesetre még nagyobbsszerű lesz, ha e kellemetlen véletlen közbe nem jön.

Mindezekről eltekintve, volt itt is valami a Krausz úr hangjában, a szavak tiszta kiejtésében és nyugodt, magasztos énekében, a mi a közönséges hallgatót is képes volt a mindennapiságból mintegy kiemelni, magához ragadni és a hallottak iránti bámulattal eltölteni.

Ugyanezt jegyezzük föl Heldenberg úrról is, kinek játékáról a műértők a legnagyobb elismeréssel szólnak.

Dr. Krausz úr holnap Beszterczén fog zeneestélyt adni, honnan csütörtökön ismét vizsátérend és szombatig körünkbe fog időzni.

A művészek által tett ígéret folytán pénteken egy több személyből álló társaság készül a művészekkel egy kirándulást tenni a görgényi havasok közé (Fancsal), a mely kirándulás sikerüléséhez és élvezetessé tételéhez részünkről csak még szép időtt óhajtunk. Ha ezen óhajta-sunk teljesülend, nem kételkedünk benne, hogy a művészek körűtjök végeztével ezen vidékből, illetőleg városból is, egy kedves kis emléket fognak magukkal haza vinni.

r...W.

Jogi szemle.

A kereskedelmi törv.-javaslat ismertetése.

(Folytatás.)

Az ötödik czim két fejezetben 393—433.-ik §-ig fuvarozási ügyletnek nevezi azon kötést, mely szerint árú szárazon, vagy vizen szállittasanak. Az ily ügyletekkel iparszerűleg foglalkozók fuvarozóknak nevezetnek.

A fuvarlevél a feladó és fuvarozó közt keletkezett szerződés bizonyítékául szolgál. Miér a fuvarozó a fuvarlevél kiállítását követelheti.

A fuvarlevélnek tartalmazni kell az árú mennyiségét és ismertető jeleit, a fuvarozó lakhelyét és nevét, a feladó és a címzettnek nevét, az árú rendeltetése helyét, és utirányának meghatározását; a viteldijakra vonatkozó határozatokat, a felek közötti egyéb pontok feletti megállapodásokat, különösen az árú megérkezési idejére, vagy az e részbeni késedelemre nézve; végül a kiállítás helyét és idejét.

A feladó köteles minden olyan árunál, melyek kiszolgáltatás előtt vám, vagy adókezelés alá esnek, a fuvarozót a szükséges kísérő iratokkal ellátni. Ezen kísérő iratok helytelenségéből vagy elégtelenségéből származó büntetések és károkért, ha a fuvarozót vétkesség (culpa) nem terheli, a feladó felelős.

A fuvarozást határozott megállapodás, vagy helyi szokás hiányában a körülményekhez mért határidőben kell megkezdeni.

Ha a fuvarozás megkezdése, vagy folytatása természeti esemény, vagy véletlenség miatt ideiglenesen megátoltatik, a feladó nem köteles az akadály megszüntét bevárni, hanem a szerződéstől elállhat. Köteles azonban ily esetben a fuvarozónak, ha őt vétkesség nem terheli, az előkészületi, a ki és lerakodási és a viteldijból a megtett utra eső részt megtéríteni. Kiegyezés hiányában, ha helyi szokás nem létezik, ez összeg biróilag megállapítandó.

A fuvarozó minden az áruban az átvételtől a kiszolgáltatásig bekövetkezett kárról felelős, ha igazolni nem képes, hogy a kárt erőhatalom, vagy az árú természetes minősége, különösen belső megromlás, beszáradás, rendes csurgaték, vagy begöngyölésnek kívülől fel nem ismertető hiányai okozták.

Drágaságok, pénzek és értékpapírokért a fuvarozó csak akkor felelős, ha minőségük vagy értékük neki kijelentve volt.

Kártérítés esetében szükséghez képest szakértők állapítják meg a rendes kereskedelmi, vagy ennek nem létében a közönséges értéket, és így ha elvesz az árú, a rendeltetés helyéni rendes érték ha megsérül, a különbözet megtérítendő, és ez összegekből levonandó mindaz, mi az elveszés, megromlás által vám és egyéb költségekben megtakarítva lett. Ha a fuvarozó, vagy emberei, vétkes gondatlansággal, vagy gonosz szándékkal jártak el, a fuvarozó teljes kártérítéssel tartozik.

A fuvarozó a fuvarozás ideje elmulasztásából eredő kárért felelős, a menyiben igazolni nem képes, hogy a késedelmet rendes fuvarozó gondosságával elkerülnie nem lehetett.

Ha a fuvarozási idő elmulasztása esetére a fuvardíj bizonyos részének levonása, vagy teljes elvesztése, vagy más kötbér állapítást meg, költség esetében a késedelemből eredő, s az érintett kikötmények összegét meghaladó kár megtérítése is követelhető. De, ha a fuvarozó igazolhatja, hogy a késedelem rendes fuvarozó gondosságából elhárítható nem volt, az érintett kikötmények csak ugy vehetők igénybe, ha ezek szerződésileg megállapítottak.

A fuvarozó felelős azon személyekért, kiket az elvállalt fuvarozásnál alkalmazott.

Ha a fuvarozó az árut részben vagy egészben más fuvarozónak adja át, az árú kiszolgáltatása idejéig nem csak követőjéért, hanem minden későbbi fuvarozásért felelős; és minden fuvarozó, ki az árut az eredeti vitellel veszi át, ez által a szerződésbe lép és felelőssé lesz előzőinek a már teljesített fuvarozásból eredő kötelezettségeiért s egy szermind önálló kötelezettséget vállal arra nézve, hogy a fuvarozást az eredeti szerződés szerint fogja eszközölni.

A fuvarozó a feladó későbbi utasításait, az árú visszaadása, vagy annak más, mint a fuvarlevélben kijelölt átvéő részére leendő kiadása tekintetében, az utirány megtartása mellett mindaddig teljesíteni tartozik, míg a fuvarlevelet az árú megérkezése után, a rendeltetés helyén a kijelölt átvéőnek ki nem szolgáltatta. Ha ez már megtörtént, a fuvarozó csak a kijelölt átvéő utasítását veheti figyelembe, elenkezőleg ennek az árúért felelős. — Ha pedig feladási vevény lett kiállítva, ezen rendelkezési jog annak birtokosát illeti.

(Folytatása következik.)

Hirrovat.

— **Beszámolás.** Mult vasárnap délután történt meg nálunk is városi volt képviselőink részéről a szokásos követi beszámolás. Az elbai szinkör választatott e célra, mely meglehetősen megtelt ez alkalomra kíváncsi közönséggel. Az igazságnak tartozunk azonban kinyilatkoztatni, hogy hiányzott onnan az értelmes osztály, távol volt főleg polgárságunk azon része, mely a választásoknál döntő befolyást gyakorolt és szokott gyakorolui. — Tanácsunk részéről, a rendőrfőnökön kívül, senkit sem láttunk. Hanem hát volt publikum, volt az intelligentia közül is néhány benevolus auditor, jó barát, rokon s kezdetét vette a beszámolás. Lázár Ádám szólott előbb. Beszéde elvitázhatatlanul tiszta, correct és nagy szabásu volt; sok helyütt kitűnt abban az ész, a sokoldalú tapintat s a tárgyilagosság sem hiányzott abból. Nem foglalkozunk a beszéd részleteivel, szóló a függetlenségi párthoz tartozónak vallá magát, azonban programja mégis szelidebb s inkább az Istenben boldogult balközépéhez divergált; egyet azonban nem tudtunk képviselő úr beszédéből kiérteni, hogy t. i. miként, minő eszközökkel tudna segíteni helyzetünkön? Utána Orbán Balázs szólott, elmondta, hogy ő balközépi volt, de a fuzió után nem volt hova fordulnia, a függetlenségi párthoz szorult. Nem volt, nem akart hosszadalmas lenni, csatlakozott a képviselőtársra által elmondott nézetekhez. Beszédében a költészet csillogott, nagy szavak, ömlengés, de nem a való képezte főbb momentumait; szónoklata többször talált, számított is reá s a dohánymonopolium eltörlésének ígérete hangos éljont csalt le a néptömeg ajkairól. Orbán bárót, a nép barátját, a nép megéljenzte. Szónok azzal végezte aztán, hogy nem tudja: kiérdemelte-e továbbra is választói bizalmát; de azt lelkére, szívére kőti M.-Vásárhely független polgárainak, hogy függetlenpárti képviselőt válasszanak jövőre is. Ezzel véget ért az ünnep, véget ért a nélkül, hogy egyetlen hang emelkedett volna képviselőink eddigi eljárásuk iránti köszönetre. Midőn távoztunk, pár ember, a pillanat hatása alatt, kiabálta ugyan, hogy jövőre is megtisztelik szónokokat bizalmukkal; e tüntetés azonban ismerve a tüntető egyéneket, jobb ha elmarad vala; halvány utolsó csillámként tűnt az fel nálunk az ideális szélsőbali lelkesedésnek.

— **Kapcsolatban** fennebbi közleményünkkel, a lapunk elején levő felhívásra hívjuk fel polgártársaink figyelmét, s tekintettel, hogy alig pár heti idő választ el a képviselőválasztások idejétől, az ügy nevében kérjük az illetőket, jelzett pártértekezletre minél számosabban jelenni meg.

— **Marosszéken** a képviselőválasztás július 3-án leendő.

— **A ref. főtanoda ifjusága** által mult szombatn az elbai szinkörben rendezett dal- és tánczenestély a legsikerültebbnek nevezhető; a fesztelenül mulató közönség csak későn hagyta el az arénát, midőn már a hajnal fakadó pirjába a csalogány éneke vegyült. — Az iskola zenekara ez este is nagy haladást tanusított s e részben az érdem kiválóan a Zách Antal úré, ki karnagy kötelességét a legnagyobb tapintat- és odaadással igyekszik betölteni.

— **Nyéki szintársulatának** szombatra tervezett előadása, az ugyanazon napon tartott fiatalság zene- és tánczenestélye miatt, vasárnapra maradt. Ez alkalommal lépett föl először Feleki úr az „Ördög naplójá”-ban, mint „Roben de Bci.” Közönségünk hosszas tapsviharral fogadta művészüket, ki szíves volt városunkat szerencsétetni. Feleki úr játéka nem szorul dicséretünkre, természetességével — s ép ebben rejlik művészete — teljesen meghódította közönségünket. Az előadásról is egészben jót jegyezhetünk, látszott rajta a Feleki úr rendezése. — Szereplők közül: Nyéki, Oszváth, Hevesi, Palotainé, Ács Irma és Fábirczi Giza régibb ismerőseink, s mindenik igyekezett szerepét betölteni; az új tagok közül: Várkövi, mint Rapinier lovag, elég kedvezően mutatta be magát, ugylátszik gyakorlott színész s egyes tulzásoktól eltekintve, játéka élvezhető is lehet. Feleki úr, mint értesülünk, alig 6 előadáson lesz körünkbe, s főlhívjuk azokat, kik tehetik, szerezzék meg maguknak a játéka által nyújtott ritka műélvezetet.

— **Bokodi gyermek-szintársulata** jelenleg Tordán mulat, honnan rövid idő alatt városunkba szándékozik.

— **Sidoli lovardája** szintén megérkezett, tegnap este volt az első előadás, melyről azonban lapunk bezárta miatt csak jövő számunkban referálhatunk.

— **A m.-vásárhelyi** helyét hivallásu főtanodában, az 1874/5-ik tanév második félévi közvizsgálatai június 17-én veszik kezdetüket. Június 30-án d. u. 3 órakor

lesz a tanév ünnepélyes berekesztése. Külön értesítvények részletes kimutatást közölnek, melyeket a szülők s érdekeltek kezeibe rendesen szokott küldeni a gondos tanári kar.

— **A m.-vásárhelyi** págári iskola közvizsgái szintén e hó végén lesznek. Az iskolaszék még nem határozta meg a megtartási időt, a tanári kar megállapodása következő: június 25-én, pénteken, d. e. 8—12 óráig I. oszt., d. u. 3—6 óráig előkészítő oszt., 26-án, szombaton, d. e. 8—12 óráig II. ik oszt., d. u. 4—6 óráig torna -vizsgálja az intézet összes növendékeinek, 28-án, d. e. 8—12 óráig III. ik oszt., 30-án, d. e. 8—12 óráig IV-ik oszt. Az iskolaszék leendő határozatát is közölni fogjuk.

— **Meghívás!** A székely vértanuk: Török, Gálfi, Horváth emlék-szobrának ünnepélyes leleplelézése Maros-Vásárhelyt a postaréten, 1875-ik évi június hó 27-én, vasárnap délután 3 órakor fog megtartatni, melyre a hatóságok, testületek és egyesek tisztelettel meghívotnak. A gyászmenet a Széchenyi-térről indul ki. A részletes „ünnepély-sorrend” a Jókai Mór által irt „Dicsköltemény”-nyel együtt: Jakabfi József, Erdélyi Lajos és Csiki Lajos üzletében előre, az ünnepély napján pedig a helyszínen kapható; egyes példány ára: 10 kr., mely a szobor-rácsosatra fordítandó. Maros-Vásárhelyt, 1875. június 13-án a szoborügyi bizotság.

— **Főlhívás.** Minthogy a mai napra hirdetett közgyűlése a helyi jótékony nőegyletnek a tagok nem elegendő számban történt megjelenése folytán megtartható nem vala: főlkérjük az összes tisztelt tagokat és közönséget, hogy folyó hó 20 án vasárnap délután 3 órakor a „Transilvania” nagy termében tartandó évi rendes közgyűlésre annyiaval inkább megjelenni sziveskedjenek, mert akkor tekintet nélkül a megjelenendők számára fognak — alapszabályaink értelmében — a határozatok hozatni. Maros-Vásárhelyt, 1875. jun. 13-án. A z elnök ség.

Felölös szerkesztő:

KUTI ALBERT.

H I R D E T É S.

Hölgyeknek nélkülözhetlen!

RAVISSANTE

dr. LEJOSSE-től Párisban.

Csak a hivatalosan megvizsgált, méregmentes, tiszta és teljesen ártalmatlan

RAVISSANTE

bir azon erővel, az emberi bőrt minden sérüléstől megmenteni, utóbajoktól megóvni és szépséget s ifjúságot biztosítani. Ha a **Ravissante** naponként egyszer az újj-hegygyel az arcra vagy más testrésze dörzsöltetik, már a törülközés után tapasztalható, a majdnem csodálatos hatás. Az arczon támadt ránczok és himlőhelyek elsimittatnak. — A **Ravissante** ifju arciszintidéz elő, a bőrt fehériti, frissíti és finomítja; eltávolít legrövidebb idő alatt szeplőt, májfoltokat, orrvörösséget, s a bőr minden tisztátalanságait.

Már az első kísérlet után elhatározzak a t. hölgyek, jövőre csupán csak dr. LEJOSSE világhírű „Ravissante”-j-át használni.

Egy üvegtok ára 1 frt 50 kr.

Kapható nagyban és kicsinyben Buda-Pesten

Dr. LEJOSSE főraktárában, királyuteza 15. l. 19. Maros-Vásárhelyt FOGARÁSI J. Demeter ur kereskedésében.

Vidéki megrendelmények a legszigorubb titoktartás biztosítása mellett utánvétellel eszközöltenek.

(107)

(12—50)